

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till Krisledningsnämnden

Datum:
2021-04-15

Diarienummer:
KSN-2021-01139

Handläggare:
Sofia Westring
Charlotte Skott
Anders Fridborg

Förbud mot att vistas på angivna platser i Ekonomikumparken och Observatorieparken enligt begränsningsförordningen

Förslag till beslut

Krisledningsnämnden beslutar

1. **att** föreskriva att allmänheten inte får vistas på angivna platser i och vid Ekonomikumparken och Observatorieparken, enligt **Bilaga 1**, mellan kl 12:00 torsdagen den 29 april 2021 till och med kl 09:00 lördagen den 1 maj 2021,
2. **att** förbudet enligt punkt 1 inte gäller vistelse som är föranledd av platsens drift, underhåll eller liknande,
3. **att** i samråd med berörda parter uppdra åt Stadsbyggnadsförvaltningen att ombesörja att allmänheten på lämpligt sätt uppmärksammas på föreskriften, såväl på plats som på andra sätt
4. **att** den som bryter mot punkt 1 kan dömas till penningböter enligt 24 § lagen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19,
5. **att** överta kommunstyrelsens ansvar gällande punkt 1, 2 och 4 samt gatu- och samhällsmiljönämndens ansvar gällande punkt 3.

Ärendet

en pågående pandemin är inne i en tredje fas, med en omfattande smittspridning och en mycket ansträngd sjukvård. De viktigaste råden och restriktionerna från ansvariga myndigheter handlar om att hålla avstånd och inte umgås med personer utanför sitt hushåll. Även om majoriteten anstränger sig för att efterleva restriktionerna finns det tydliga indikationer på att en minoritet inte självmant upprätthåller distans och avhåller sig från sociala sammanhang. Särskilt kan vårens högtider, som till exempel Valborg, inbjuda till större folksamlingar i parker och på andra allmänna platser.

Ett normalt valborgsfirande samlas flera tiotusen människor i Uppsalas centrala delar. Även om de arrangerade festligheterna även i år har ställts in förekommer ett vanligt år ett stort inslag av spontana, oreglerade festligheter. I föreliggande ärende föreslås därför ett beslut om att meddela föreskrift om förbud att vistas på särskilt angivna platser under en begränsad tid, i syfte att tydligt understryka vikten av att fortsätta hålla distans och helt undvika att samlas i större grupper.

Folkhälsomyndigheten och regionens smittskyddsläkare har beretts möjlighet att yttra sig över underlaget. Båda parterna tillstyrker ett beslut enligt föreliggande förslag.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret och Destination Uppsala AB i dialog med den partssammansatta styrgruppen för Valborg. Dialog har även under beredningen förts med markägare, universitetets byggnadsavdelning, stadsbyggnadsförvaltningens avdelning för gata, park, natur och socialförvaltningens ungdomsjour. Näringslivsaspekter samt barn- och jämlikhetsperspektiv har beaktats i ärendet. Förslagen till beslut bedöms medföra positiva effekter för barn och ungdomar och för folkhälsan som helhet.

Föredragning

Bakgrund

Riksdagen har beslutat om en tillfällig lag (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19. I lagen anges ett flertal olika områden där särskilda begränsningar kan meddelas för att reglera allmänhetens tillträde till olika verksamheter och sammanhang. Bland annat anges i lagens 13 § att:

Regeringen eller den kommun som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel.

I förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, 8 kap 1 § förtydligas att alla kommuner har den angivna rätten, utan vidare delegation från regeringen:

En kommun får meddela föreskrifter om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel.

Uppsalas kommunfullmäktige har i beslut den 22 mars 2021 delegerat rätten att fatta beslut enligt denna förordning till kommunstyrelsen. Delegationen sker med vissa förbehåll:

1. **att** kommunstyrelsen ges rätt att till och med 30 juni 2021, med stöd av 8 kap. 1 § förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, utfärda föreskrifter om förbud att vistas på särskilt angivna platser,

2. **att** föreskrift enligt p. 1 endast får gälla under två veckor, med möjlighet för kommunstyrelsen att besluta att föreskriften ska förlängas en gång,

3. **att** det område som föreskriften gäller för ska vara ett på karta angivet begränsat område,

4. **att** beslut om föreskrift ska anmälas till närmast följande kommunfullmäktige, samt

5. **att** kommunstyrelsen besluta att en föreskrift enligt p. 1 ska upphävas i förtid.

Föreliggande förslag ligger inom de av kommunfullmäktige beslutade ramarna.

Behovet

Dagarna kring sista april samlas ett normalt år uppemot 150 000 personer i Uppsalas centrala delar för att ta del av ett traditionsenligt valborgsfirande. En stor andel är inresande besökare och studenter från andra lärosäten. Det finns ingen övergripande arrangör av evenemanget då firandet består av många olika programpunkter från ett flertal arrangörer, och även av omfattande spontana sammankomster i till exempel Ekonomikumparken och Stadsträdgården. Firandet inleds ofta åtminstone någon dag innan Valborgsmässoafton; det så kallade Kvalborg.

Den partsgemensamma styrgruppen för samordning av valborgsförberedelser, där utöver kommunen också polismyndigheten, länsstyrelsen, regionen och båda universiteten ingår, har tidigare i år föreslagit att alla planerade aktiviteter skulle ställas in, vilket krisledningsnämnden också beslutade för kommunens del den 22 januari 2021. Som grund för beslutet låg bland annat en skrivelse från regionens smittskyddsmyndighet som redan då bedömde det som olämpligt och sannolikt olagligt med arrangemang som skulle samla stora folkmassor i slutet av april innevarande år.

Förra året fattades ett likadant beslut, vilket också kombinerades med en omfattande kommunikationskampanj. Resultatet var en god efterlevnad och överhuvudtaget ingen trängsel på annars mycket välbesökta platser som Ekonomikumparken och Stadsträdgården.

Det finns emellertid i dag tydliga tecken på en restriktionströtthet som talar för att samma effekt inte kan uppnås med samma medel i år. Tålamodet med och efterlevnaden av råd och regler sjunker enligt regionens smittskyddsmyndighet och länsstyrelsens tillsynsenhet, och har de senaste veckorna regelbundet nämnts som ett ökande problem i den nationella lägesbilden sammanställd av Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB).

Behovet av regler för de som väljer att inte följa rekommendationer och ta ansvar för minskad smittspridning är därför större och kan antas vara en bidragande orsak till att kommuner försetts av lagstiftaren med begränsningsförrordningens möjligheter. Det finns därför flera skäl att vädjanden till allmänhetens ansvarstagande också behöver kompletteras med en föreskrift meddelad med stöd av sagda förrordning:

- Bristande efterlevnad har tagit sig uttryck i medveten trots, i form av demonstrationer mot coronarestriktioner eller grupper som via sociala medier ordnar större fester, bland annat i Uppsala.
- Förekomsten av virusmutationer har ökat smittspridningshastigheten och tiden då en person är smittbar, även asymptomatiskt.
- Sjukvården upplever en extremt pressad situation och regionens smittskyddsläkare understryker vikten av att till varje pris undvika

sammanhang där smittspårning efteråt inte är möjlig, vilket blir konsekvensen när större grupper samlas.

I förarbetena till lagstiftningen nämns särskilt risken att vårens högtider, som t ex Valborg, normalt inbjuder till större folksamlingar på allmänna platser, och att det är "...angeläget att det allmänna kan vidta smittskyddsåtgärder även på platser där det inte finns någon ansvarig verksamhetsutövare." Lunds kommun har tidigt fattat ett liknande beslut för Stadsparken i Lund, som under Valborg i någon mån kan anses utgöra deras motsvarighet till Ekonomikumparken.

Vidare understryks i förarbetena att ett sådant förbud som avses inte får bli så omfattande att den grundlagsskyddade rörelsefriheten inskränks. Samtidigt ställs det krav i förordningen på att risken för trängsel ska vara påtaglig. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har uttolkat det som att:

...det inte är tillräckligt med en avlägsen eller teoretisk risk för trängsel. Det måste finnas konkreta omständigheter som talar för att trängsel kan komma att uppstå. En sådan risk kan t.ex. erfarenhetsmässigt finnas i samband med vissa högtider eller under vissa delar av året.

- www.skr.se

Mot bakgrund av ovanstående finns det en påtaglig risk för trängsel i delar av Ekonomikumparken och Observatorieparken enligt **Bilaga 1** under perioden kl 12:00 torsdagen den 29 april 2021 till lördagen 1 maj kl 09:00 2021.

Förslaget till förbud att vistas på platserna under angiven tid kan inte kombineras med t ex krav på skyddsåtgärder som munskydd, utan gäller samtliga som inte är på plats genom legitimt tjänsteuppdrag, i enlighet med punkt 2 i beslutet och förarbetena till lagstiftningen (proposition 2020/21:79). Förbudet bör enligt SKR:s rekommendationer anslås på plats på ett tydligt sätt. Det finns inga krav på avspärrning med fysiska hinder som stängsel eller liknande, men i samråd med markägare kommer berörda områden att på ett för allmänheten tydligt sätt markeras. Upprätthållande av förbudet är polismyndighetens uppgift och omfattas inte av kommunens, länsstyrelsens eller annan myndighets tillsynsansvar.

I beredningen av ärendet har dialog har förts dels i styrgruppen för samordning av valborgsfirande och med smittskyddsläkare. Styrgruppen har meddelat att de kommer att ställa sig bakom kommunens slutgiltiga bedömning och beslut i saken. Smittskyddsenheten har tydligt önskat att ett beslut i linje med föreliggande förslag fattas av kommunen, då det finns en stark oro för den senaste tidens kraftigt ökande smittspridning och en sjukvård som redan är belastad till bristningsgränsen. Kommunen har därför uppmanats att använda alla till buds stående medel att begränsa möjligheten att trängsel uppstår.

Den allvarliga situationen har märkts bland annat genom att Region Uppsala efter påskhelgen nyttjat funktionen *myndighetsmeddelande* för att nå fram med ytterligare uppmaningar till allmänheten om att hålla avstånd och att smittskyddsenheten uppmanar föräldrar att inte nyttja fritidsverksamhet för grundskolebarn. Av samma skäl förläggs all fritidshems- och fritidsklubbsverksamhet utomhus under vecka 15 och 16, liksom all idrottsundervisning. Ytterligare åtgärder planeras och vidtas löpande, och en uppmaning om "personlig lockdown" har gått ut i länet från region Uppsala i samverkan med länsstyrelse och länets kommuner.

Såväl smittskyddsläkare som Folkhälsomyndigheten har getts tillfälle att yttra sig över föreliggande förslag och stödjer den föreslagna inriktningen:

Folkhälsomyndigheten bedömer därför att det är motiverat att vidta åtgärder för att minska risken för trängsel på platserna i Uppsala kommun under aktuell period.

- Folkhälsomyndigheten

Att förbjuda vistelse på de två platser där flest personer brukar samlas vid traditionellt valborgsfirande [...] bör medföra dels att människor inte samlas på dessa platser, dels ett tydligt budskap att myndigheterna är beredda att motverka omfattande valborgsfirande i Uppsala, med pandemilagen som redskap.

- Smittskyddsenheten, Region Uppsala

Ekonomiska konsekvenser

Vissa mindre kostnader för annonsering, skyltning och annan, lämplig markering av beslutet, vilket belastar ansvarig nämnd.

Beslutsunderlag

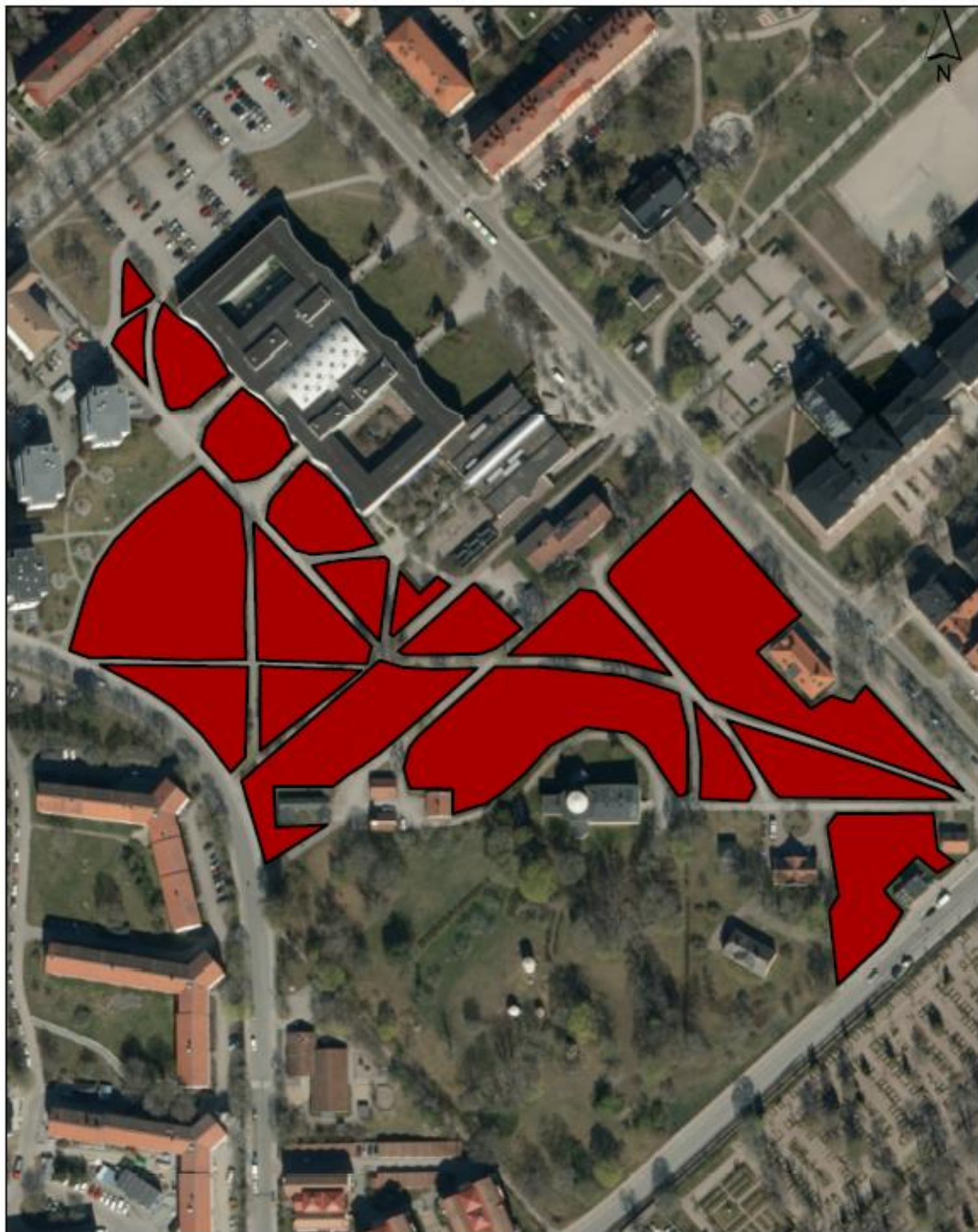
- Tjänsteskrivelse daterad 15 april 2021
- Bilaga 1, Karta över Ekonomikumparken och Observatorieparken

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör

**Bilaga 1 – Förbud mot att vistas på angivna platser.
Plats: Ekonomikumparken.**

 Förbudsområden

Platser markerade med mörkrött omfattas av förbudet.